

Karel Pletzer

Adamovský průvodce historií

Vydáním publikace „Adamov, bývalé horní město“ připojila se tato obec k sousednímu městu Rudolfovu a obcím Hůry a Libnič, které se již mohou pochlubit tiskem vydaným zpracováním svých dějin.

Všechny spojuje hornická minulost, totiž těžba stříbra. Sepsání historie Adamova se ujal zkušený vlastivědný pracovník František Josef Čapek na základě archivních dokumentů. Dochovalo se jich poměrně málo, takže vystačily na útlou knížku o 76 stranách.

V úvodu je citován zajímavý historický výklad, který pro inventář archivního fondu obce zpracoval současný arcibiskup pražský, kardinál Miloslav Vlk v době, kdy byl pracovníkem českobudějovického archivu. Jak F. J. Čapek uvádí, Adamov vznikl živelně od poloviny 16. století v souvislosti s počátkem dolování stříbra v rudní oblasti východně od Českých Budějovic. Jeho obyvateli byli horníci, kteří opustili již z větší části vytěžené doly v Krušnohoří, aby se zde uchytili při nově vznikajících šachtách. Území patřilo k hlubockému panství a podle jeho tehdejšího majitele dostala nová osada jméno Ungnádovské Hory anebo po členu rodu Adamov. Na rozdíl od Velkých Hor, tj. pozdějšího Rudolfova, byla označována také Malé Hory. Dolování slibovalo bohaté výnosy, a proto 6. prosince 1595 císař Rudolf II. udělil Adamovu znak, čímž jej potvrdil jako horní město s vlastním rychtářem a konšely. Od r. 1562 stal se jeho feudálním pánem Jáchym z Hradce. Z let 1595 až 1598 se dochoval soupis obyvatel města, rozsahem ovšem městečka, s vyznačením jejich majetku a platebních povinností vůči vrchnosti. Tehdy v něm žili 64 osedlých s rodinami, žívící se převážně hornictvím, což potvrzuje neúměrně malý a nedostatečný rozsah zemědělské půdy. Jejich potřeby zajišťovali nezbytní řemeslníci a čtyři hospody. Zajímavý je soupis osedlých, prozrazující jejich německý původ. Na začátku třicetileté války Adamov utrpěl těžkou pohromou, horníci, pokud zůstali naživu, se rozprchli a doly se zatopily vodou. Ještě v roce 1684 mělo městečko jen 27 hospodářů, označených podle majetku jen jako zahradníci, jichž se v berní rule počítalo osm na jednoho osedlého. Dalších 37 usedlostí bez pozemků zůstávalo stále neobydlených.

Od roku 1661 náležel Adamov Schwarzenberkům, kteří koupili hlubocké panství od příbuzných dona Baltazara Maradase.

Období, kdy Adamov měl charakter horního města, skončilo v roce 1850 připojením k sousedním Hůrám, jejichž součástí zůstal až do vzniku ČSR. V tu dobu stále upadající důlní činnost již definitivně skončila. Existence samostatné obce byla znovu přerušena v letech 1943 – 1945 a 1976 – 1990, kdy Adamov patřil k Rudolfovu. Od té doby je opět obcí s vlastní samosprávou.

Čtenáře nepochybně zaujme přehled rozdělení horníků podle náplně práce s udáním jejich týdenní mzdy a český slovníček hornických názvů. Textovou část uzavírá obrazová příloha s šestnácti fotografiemi, další ilustrace jsou v textu. K vlastnímu výkladu F. J. Čapek připojil dva starší texty jiných autorů: přírodovědnou stať Stanislava Chábery Vycházka k Eliášovu dolu a kristaliniku Rudolfovského prahu a pojednání Jana Kořána Alchymie v českobudějovickém hornictví 16. století.

Novou publikaci si se zájmem i užitek přečtou nejen obyvatelé Adamova a okolních vesnic, ale také všichni zájemci o historii těžby stříbra u Českých Budějovic. Mohou ji získat přímo u adamovského obecního úřadu.

Pro Jihogen připravila Anna Víchová, 2011